

Posamezna šte

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inzerati ali oglasila se naročnajo po dogovoru; pri večkratnem inzeriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnina, inzerate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezapre reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

94. štev.

Maribor, dne 22. avgusta 1928.

Letnik XV.

Srbske občinske volitve.

V nedeljo so se vršile po Srbiji in Črni gori občinske volitve kot merilo politične moči in oblasti radikalne stranke. V Srbiji je že od nekdaj tako, da se vladajoča stranka najprej do dobra utrdi na vladi in še le potem izvede občinske volitve, ko je že vsa upravnna mesta od najvišjih pa do najnižjih zasedla s svojimi zaupniki in agitatorji. Srbske volitve spadajo torej v vrsto znanih madžarskih volitev ali pa volitev, ki jih izvajajo fašisti. Dobre priprave na volitve pomenijo v Srbiji popolno preustrojenje upravnega aparata v strankarski agitacijski aparat. Če je zvezna vlada, potem se vladajoče stranke iz strankarskih ozirov in volilnih vidikov silno pulijo za važna min. mesta in važne dele upravnega aparata. V najboljši nadi in varnosti čakajo na volitve ona stranka, ki ima ministrstvo policije v svojih rokah, če je pa vlada homogena, potem so v Srbiji za njo volitve lahko sijajne, ali pa tudi ne, če ima druga stranka dovolj izglede, da pride zopet na površje, in če predvsem uživa pomoč in podporo onih upravnih krogov, ki z vsako garnituro in vsakim režimom prihajajo na površje. Tokrat so se kosali radikalni in demokrati in demokrati so podlegli, ker nimajo izgleda, da bi se kot stranka zopet povzpeli do državne oblasti in ker se njih vrste spajajo z načelno in bistveno enakim radikalnim režimom. Na važnih upravnih mestih je sicer še precej formalnih demokratov, ki se pa niso zalagali za demokratsko stranko kot tako, uvidevši, da je v radikaliji dovolj prostora, če tudi posebno visoke želje in silne skomine za enkrat niso na mestu. Velešrbi, ki so samostojno nastopali, so tudi popolnoma propadli, ker so pač uvideli, da tudi najhujši šovinist radikalom prav pride. Republikanci sploh niso mogli nastopiti, zemljoradniki so se čisto razgubili, socialni demokrati so se lahko gibali, ker vlada dobro ve, da nič nimajo, komunisti v industrijskih krajih so bili izpostavljeni najhujšemu terorju in vse to je tudi značilno za režim in za radikalno zmago.

V Beogradu so dobili radikalni 6559 glasov, meščanski blok, ki so ga vodili demokrati, pa 4987 glasov in tako dobijo radikalni predsednika občine in 38 odbornikov, 11 odbornikov mest odpade na meščanski blok, 3 na komuniste in 1 na socialiste. Demokrati so si ohranili par svojih trdnjav, vse drugo so pa pobrali radikalni. V Črni gori je bilo za demokrate malo bolj, v krajih, z večino turškega prebivalstva so se pa radikalni in demokrati združili v srbski blok ter složno s terjem pobijali turško ali džemijetovsko agitacijo.

V Mitrovici na Kosovem so bili krvavi boji v več mrtvimi in težko ranjenimi na srbski kakor na turški strani. Krvavi boji in prave bitke, kršitev zborovalne in volilne svobode, državni organi kot agitatorji z griznjo in silo, z obljubo in z denarjem, z zlorabo uradne oblasti itd. to vse dovolj označuje te volitve v Srbiji in smešno je širokoustno besedčenje o veliki zaslonbi, ki jo ima vladna stranka v širokih plasteh ljudstva in o velikem odobravanju njene politike. Če bi vladali radikalni in demokrati, bi eno volilno škrinjico čuval pop, drugo pa pandur in oba bi ostro motrila vse nasprotneke režima ter kuhala osveto. Ker pa radikalni vladajo sami, pa gorje vsem, ki so proti njim. Kjer ne zaleže beseda, tja udari sila. V nekdanji Srbiji so bili edina prava opozicija proti duhu režima socialisti, ki so pa bili vse kaj drugega od današnjih socialpatriotov in ni se bilo varno javno izpostaviti za to stranko pred nasiljem radikalov in samostalcov. Socialistične škrinjice so bile po večini brez čuvajev.

Z uspehom radikalov pri teh občinskih volitvah mi pač ne bomo računali, kot predlaga kak ljubljanski «Narod», logičen zaključek je pa ta-le: Srbi imajo po prevari, sili ali kakorkoli radikale za svoje zastopnike, radikalni pri nas nimajo nič, pač pa imamo Slovenci, Hrvati in Bosanci svojo zastopstvo in iz tega bi v Beogradu pač lahko razvideli, kako potrebna je naši državi avtonomna ureditev.

Po svetu.

Teror bolgarske vlade. Krute obsodbe, o katerih smo zadnjič poročali, niso zadele še ministrov, temveč glavne zaupnike zemljoradniške stranke. Proces proti članom Stambolijskijevе vlade še ni pričel, bo pa gotovo najhujši teroristični akt, ker je odvetniška zbornica po nalogu in duhu vlade sklenila, da nobeden od odvetnikov ne sme obtožencev zastopati.

Angleško delavstvo in ruhrska zasedba. V Chesteru je bilo v nedeljo, veliko zborovanje angleške delavske stranke, na katerem je vodja Thomas povdarjal, da je zasedba Poruhrja nelegalna in versailleska mirovna pogodba nezakonita.

Rudarska stavka na Češkem se je začela v ponedeljek in je splošna. V stavki je 120 tisoč rudarjev, v službi pa za varstvo naprav kakih 10 tisoč.

Beleške.

Verska svoboda. «Samouprava», glavno glasilo vlade in vladajoče stranke v Beogradu, je prinesla članek, ki do nebes povečuje srbsko toleranco ter dokazuje, da se muslimanom in katolikom pač ni treba bati za svojo vero v tej državi, ker je v tem pogledu poznana «srbska širokogrudnost» in ker se Srbom v tem lahko verjame. Navaja se seveda tudi vidovdanska ustava, ki jamči za svobodo veroizpovedi. Tem hvalospesom se je odzvala najprej «Pravda», glasilo jugoslovanske muslimanske organizacije, s tem, da spominja vlado na polkovnika Kušakoviča, ki je v Banjaluki pozival muslimanske vojake, naj se «povrnejo v pravoslavno in pradedno vero», spominja se vlada na pravoslavne krstne slave, pri katerih morajo sodelovati muslimanski in katoliški vojaki, na gnusne napade beograjskih listov na Islam in vse, kar je muslimansko in pa na pogrome proti muslimanskemu prebivalstvu v Sandžaku in Makedoniji, ki jih je vlada sama organizirala ali pa vsaj tolerirala; Beograjska samohvala verske svobode in tolerance zbujajo muslimanski «Pravdi» tudi spomine na to, da musliman-železničar ne sme nositi fesa, da se muslimanski verski poglavar ne more pokloniti kalifu in da so v Skoplju vojaško bolnišnico in dvorišče nalašč tlakovali s ploščami iz muslimanskega pokopališča. V te plošče so vdolbeni izreki iz muslimanske svete knjige korana in vojaki morajo sedaj hoditi po njih. — Glede beograjske verske tolerance bi lahko s katoliške strani odprli posebno rubriko ter jo vsak dan lahko polnili z napadi na katolike in katoliške verske ustanove. Začeli bi lahko s preganjanjem katoliških duhovnikov po Makedoniji, z zapiranjem katoliških šol in zavodov po vojvodini, lahko bi kazali na osiromašenje naših cerkva in duhovništva, zadostuje pa v ilustracijo verske enakopravnosti tudi to, da se po budgetu ministristva ver skuša izkazati neko razmerje med izdatki za posamezne konfesije, a se pri tem pravoslavne cerkve in parohijalne zgradbe še posebej izdružujejo s proračunom ministristva za zgradbe. Iz napada na obiskovalce evharističnega kongresa se tudi vidi, kako radikalna «brača» razume osebno in versko svobodo. Kajti jasno je, da ta zločinski napad poteka iz politične mrznje do Hrvatov ter verske mrznje proti katoliški misli. Ho bodo francoski in drugi inozemski gosti evharističnega kongresa v Zagrebu izvedeli za to banditstvo, bodo odnesli zelo lepe vtise od srbskih nacionalistov v svojo domovino. Tako režim z vzgojo svojih pristašev sam skrbi za to, da se pred civiliziranim svetom umaže. Čim bolj bo umazan, tem hitrejšo ga bo konec.

Afere — sredstvo za napredovanje. Jugoslavija postaja čimdalje bolj zemlja neomejenih močností. Obilica afer, ki se dnevno dogajajo, podaja značilno sliko našega javnega življenja. Toda, kar je najbolj značilno, je dejstvo, da afele dosedaj še nijednemu aferasu niso zlomile vratu. Ravno nasprotno, po aferah, ki jih je kdo imel, sedi še bolj trdno na svojem mestu, večkrat še celo napreduje. Kot žrtve take afele padajo samo neznatne figure postranske vrednosti. Mali Laza Marković je moral odstopiti z mesta ministra pravde, ker je bil velik del radikalnega bloka nezadovoljen z njim. Glavni vzrok je bila, kakor dokazuje Cicvarič v «Beograjskem dnevniku», afera ministra g. Markovića. On je kot minister pravde odobril, da nabavi tvorničar Teokarevič iz Aracina na račun reparacij iz Nemčije stroje za milijon in 60 tisoč zlatih mark. To odobrenje je izdal na osnovi sodnijske razsodbe o vojni odškodnini tvornice sukna «Ilič, Teokarevič in Petrovič». Toda to, kar bi morala dobiti cela tvornica, je Marković prisodil samo enemu kompanjonu, s katerim stoji v intimni zvezi. Cicvarič celo trdi, da je bil Marković osebno interesiran v posebni Teokarevičevi tvornici v Paračinu. Laza Marković se je skušal sicer v javnosti pred obtožbo Cicvariča braniti, toda ni imel sreče. Skušal je dokazati svojo nedolžnost na ta način, da je trdil, da se nahaja tvrdka Ilič, Teokarevič in Petrovič v likvidaciji, pa je on mogel izdati odobrenje samo enemu kompanjonu. Toda takoj je to izjavo ovrget kompanjon te tvornice Ilič, ker tvornica še ni bila nikdar v likvidaciji. Istotako se še nahaja original razsodila o vojni odškodnini v rokah firme, Laza Marković je izdal odobrenje za izplačanje vojne odškodnine na svojo roko brez pravne podlage. Ko je Cicvarič iznesel to afero v javnost, je minister Marković izposloval pri zunanjem ministru, da je reparacijska komisija v Parizu opustila naročnino. Kljub temu pa je moral kot minister pravde podati ostavko. Toda propadel se ni. On velja sedaj kot najresnejši kandidat za poslanika naše države v Rimu, ali pa za delegata pri Ligi narodov v Ženevi. Blagor Jugoslaviji, ko jo bo zastopal tako časten poslanik pred vsemi narodi!

Novi suveren v državi. Cicvaričev «Beograjski Dnevnik» prinaša: «Najbrž vsled ugleda, ki ga imajo v vseh državah neodgovorni činitelji, ki faktično vodijo politiko s pomočjo ministrov, ki so samo marionete v njihovi roki, zato pa uživajo posebna suverena prava, tako hoče postati tudi naš Pašić s celo rodbino

nekak «suveren», vsaj kar se tiče plačanja carine, davka in drugih državnih doklad. Da bi se ta suverenost omejila samo na Pašića in sina Radeta, bi še šlo, toda danes je prosto davka že vse, kar nosi ime Pašić. Tega gospod Pašić ne more nikoli demantirati. Celo predsedništvo vlade dela že mesec dni s polno paro, da osvobodi carine različne pošiljke, ki so prišle za razne Pašiče iz Nemčije, med temi tudi avto gospoda Pere Pašića, dosedaj v javnosti nepoznanega Pašičevega nečaka. Ta avto je dobil gospoda Pašić kot reparacijsko blago za stonj od države, sedaj pa se še trudi, da bi mu država oprostila carino od avtomobila, tako, da bi istega dobil v resnici «džabe».

Pride dan obračuna.

Nemškutarji so se začeli gibati. Prej so to delali bolj skrivno. Po prevratu so pobirali podpise za Avstrijo, na tihem hujskali ljudstvo. Pri volitvah leta 1920 še niso upali nastopiti javno, sicer pa jim ni bilo treba — ker so samostojneži prevzeli njihovo nalogo. Ko je srbska radikalna stranka začela iskati pristaše v Sloveniji, je bilo kmalu opaziti, da Nemci in nemškutarji simpatizirajo s to velesrbsko stranko, da se snuje divji zakon med Srbi in Nemci. To se sicer čudno zdi na prvi hip, ker so Nemci grozno zmerjali čez Srbe kot cigansko bando. Tudi jaz sem se čudil, ko mi je nek pristaš rekel pred letošnjimi volitvami: Boš videl, Srbi in Nemci bodo takoj po volitvah skupaj, Nemci na Slovenskem ne bodo podpirali slovenskega ljudstva, ampak Srbe. Takrat nisem verjel tem besedam, a so se res izpolnile. Kako je to mogoče? Prej omenjeni prijatelj mi je rekel: Nemci in Srbi imajo iste namene z nami Slovenci, namreč nas Slovence tlačiti, zatirati, nas ovirati v razvoju in nas gospodarsko izrabljati, se na račun, na škodo slovenskega ljudstva, slovenskega kmeta in delavca obogatiti. Prej so Nemci in nemškutarji to delali s pomočjo Dunaja (avstrijske nemške vlade), in sedaj hočejo to doseči s pomočjo Belgrada (srbske vlade). Srbska vlada bi rada Slovence tlačila, gospodarsko izrabila, se z našim denarjem obogatila. Kot pomočniki za ta grdi posel so se vdinjali Nemci, katerim so Srbi obljubili podporo, gospodarske in narodne koristi na škodo slovenskega ljudstva. Pilat in Herod sta si bila prej v hudem sovraštvu. Ko pa se je šlo proti Kristusu, sta postala prijatelja. Nemci ter nemškutarji in Srbi so se prej sovražili, postali pa so si prijatelji sedaj, ker obojni sovražijo slovensko ljudstvo in bi ga obojni radi tlačili in izrabljali. In tako vidimo čudno prikazen, da nemški poslanci (tudi štajerski Schauer) podpirajo radikalno vlado ter glasujejo za najbolj krivične in škodljive postavke. Nemci (tudi Schauer) so glasovali za petkrat višji zemljiški davek, za 30% povznanje vseh drugih davkov, glasovali za novi skrajno nazadnjaški vojaški zakon, ki bo ljudstvu naložil grozna bremena, glasovali so za kuluk. Radikalna srbska vlada je pač morala velik «Trinkgeld» nemškim poslancom v žep dhati, da so za take krivične postavke glasovali. Poslanci SLS so govorili in glasovali zoper vse te davke in bremena. Nemci pa so glasovali za večje davke, da so od vlade kaj profitirali. Nemci, oziroma nemškutarji so s tem pokazali, da nočejo v miru in slogi s slovenskim ljudstvom živeti in se s tistimi, med katerimi, od katerih in na katerih zemlji živijo, združeno potegovati za gospodarsko blagostanje, za pravične postavke in pravične davke. Komaj so prišli v Belgrad, so šli na srbsko stran, se vdinjali velesrbski politiki proti slovenskemu ljudstvu, podpirajo centralizem, ki je gospodarska in narodna smrt za slovensko ljudstvo. Njim so Srbi ljubši kot Slovenci, od katerih živijo. Oni pomagajo nalagati Slovence krivične večje davke in druge škodljive postavke (vojni zakon, kuluk). To si bomo Slovenci zapomnili. V važnem odločilnem času, ko bide slovensko ljudstvo boj za svojo svobodo, za lastno postavodajo, za avtonomijo, podpirajo nemški zastopniki srbski centralizem proti slovenskemu ljudstvu. Tega ne delajo iz ljubezni do države, katero sovražijo in proti kateri na tihem rujejo in hujskajo, ampak iz ljubezni do svojih žepov in iz sovraštva do slovenskega ljudstva. Pred volitvami so ravno nasprotno govorili, kakor sedaj delajo. Sodili bomo vas po vaših delih.

Dnevne novice.

Pozor na modri križ in položnico! Naročnina poteče s 1. ali 15. septembrom! «Straža» stane mesečno 6 din., četrtletno 16 din. Zaradi zakasnele naročnine ustavljene številke se naknadno ne dopolnjujejo. — Upravišтво «Straže».

Evharistični kongres v Zagrebu. Zagrebška manifestacija za katoliške ideje je dosegla dne 19. t. m. svoj višek pri slovesni teoforični procesiji, katere se je udeležilo več nego 80.000 oseb. Tako impozantne procesije Zagreb še ni videl in je menda tudi kmalu ne bo.

nedeljo zjutraj je daroval papežev nuncij v katedrali slovesno daritev, kateri je prisostvovalo 30 škofov in razni najvišji predstavitelji vojaških ter civilnih oblasti. Pridigoval je djakovski škof dr. Akšamovič, nakar je podelil nuncij vsem udeležencem kongresa papežev blagoslov. Ob 11. uri se je začelo na kaptolu slovesno zborovanje, katerega se je poleg reprezentantov duhovske, vojaške ter civilne oblasti udeležil tudi zastopnik vlade, minister ver dr. Janjič. Predsednik kongresa dr. Lany je pozdravil vse navzoče in predlagal predsednikom dr. Velimira Deželiča, ki je tudi pozdravil udeležence, pred vsem pa Angleže in Francoze. Dr. Deželičevemu pozdravu so sledili še razni pozdravni govori, prečitale so se brzojavke in sprejetih je bilo v celem 14 resolucij. S papeževim blagoslovom, katerega je zopet podelil nuncij navzočim in govoril v lepi hrvaščini, je končal kongres in krog četrte ure popoldne se je začela po mestu teoforična procesija. Gledalcev procesije je bilo gotovo več kot udeležencev. Na Jelačičevem trgu je bil postavljen altar, kjer se je vršila kratka pobožnost. Nepregledno dolga procesija je bila najpestrejša slika vseh mogočih narodnih noš iz vseh krajev naše države. Šele v mraku se je končala procesija in preteklo so ure in ure, predno so se ljudske množice vsaj nekoliko razšle. Celotno hrvaško časopisje poroča, da je bil evharistični kongres v Zagrebu gotovo doslej ena najbolj imponantnih manifestacij katoliške Cerkve v Jugoslaviji, kakor jo glede veličastnosti pač ne bo mogoče doseči, kaj šele prekositi.

Radi davčnih knjižic je dal delegat ministra financ v Ljubljani dne 10. avgusta 1923 poslancu Pušenjaku, ki se je pritožil radi postopanja nekaterih davkarij, sledeče pojasnilo: G. poslanec! Na Vaše cenjeno pismo z dne 7. t. m. si dovoljujem opozoriti, da sem že vsled intervencije g. poslance dr. Hohnjeca specijalno štajerskim davkarijam strogo naročil, da morajo prošnjam za izstavitve davčnih knjižic brezpogojno ugoditi. Odradbo sem dal razglasiti tudi po časopisih s pristavkom, da naj se javijo delegaciji primeri kršitve. Ako poedine davkarije še ne ubogajo, mi ne preostaja drugega, kakor da prosim še Vas, g. poslanec, da mi individualno sporočite, katera davkarija je odklonila knjižico, kateri stranki in kdaj. Prepričani bodite, da potem napravim red z vso energijo — ali, tudi le potem, kajti, če me publika sama ne podpira na ta način, je izključeno, da bi prišli do konca.

Davkoplačevalci, pozor! Kakor je iz odgovora delegata ministrstva financ razvidno, je dolžnost davčnih uradov, da strankam izpolnijo davčne knjižice. Ako bi se kje davčni uradi branili ustreči zahtevi strank, naj se stranke potom občine pritožijo na delegacijo ministrstva financ v Ljubljani. Ako stranke mirno trpe, da uradniki ne izvršujejo naročil delegata in se proti temu postopanju sproti ne pritožijo, potem ne bodo nikdar nič dosegli.

Strahno počasi izstavlja mariborsko okrajno glavarstvo obmejne prolaznice in izkaznice. Po cela dva meseca ležijo te izkaznice v Mariboru. Občinstvo trpi ogromno škodo, a kljub temu mora samo za štirimesečno veljavnost izkaznic plačati polno takso. Še lepše pa je v slučaju, če lastnik izkaznice ni prekoračil 31. leta. Izkaznica velja v tem slučaju samo tri mesece. Oblast jo zadržuje po dva meseca in tako jo ima imejitelj v posesti samo en mesec. Res, čedne razmere!

Vprašanje na okrajno glavarstvo v Mariboru. Neki Mijović in mladoletni Mermoljevi sinovi v Cirknici n. Mariborom grozijo z revolverji domačinom. Mermoljevi pobiči so nedavno pri šentiljski železniški postaji streljali z revolverji, da so bili ljudje ogroženi na življenju. Ali mariborsko okrajno glavarstvo ni poučeno o vsem tem? Kje je orožništvo, da se za take stvari ne zanima?

Vprašanje Zdravniškemu društvu za Slovenijo. Ali je predsedstvu Zdravniškega društva znano, kake stvari uganja njega član zdravnik dr. Bruno Weigl pri Sv. Trojici v Slov. gor. Veliko število je že slučajev, ko je dr. Bruno, kadar ga ima pod kapo, brez povoda inseciniral kar pri belem dnevu ali v temni noči preprie in spopade na trojiškem trgu in v gostilnah. Dne 14. julija t. l. pa je dr. Weigl s trojiškim kramarjem Skuhalom hodil ustanavljat nekam v Prlekijo — Orjuno. Nazaj grede sta se trojiška orjunca oglasila v kleti šentlenartškega trgovca g. Zemliča v Kapelskem vrhu štev. 59. Weigl in Skuhala sta se tako grdo in nespodobno obnašala, da ju sedaj zasleduje politična oblast po § 11 pol. z. Dr. Weigl je bil tako divji, da je morala priti intervenirati domača policija. Weigl je brez povoda streljal proti g. županu in viničarju. Grozil je na vse strani. Po poizvedbah okrajnega glavarstva samega je Weigl »kalil nočni mir tako, da je izzval splošno nevoljo med sosednim prebivalstvom.« Policijska oblast pravi, da se je Weigl »nespodobno obnašal.« Kaj pravi k temu odbor Zdravniškega društva?

Slov. Bistrica. Demokrat Omerzu, kojega je »Straz« opravilno prišla radi razdelitve tobačnih izdelkov, se še ni prav nič poboljšal. Menda bo vendarle treba naviti g. Omerzu uro malo drugače.

Ko jim žuga resna nevarnost, pa rep med noge. Orjunci vedno razglašajo po svojem glasilu, da so pripravljani za obrambo naših mej žrtvovati svoje življenje in sicer prav vsi. Da so pa te prislege glede darovanja orjunskega življenja na oltar domovine sama farbarija, nam kaže tole dejstvo izza zadnje komedije za vrh Triglava: Orjuna je pozvala vse svoje člane za dne 12. t. m. da navalijo prav na vrh Triglava, tamkaj razvijejo narodno zastavo in tudi z oboroženo silo nastopijo, ako bi se jih drznil pri tem narodnem delu ovirati kak Italijan. Seve iz cele komedije ni bilo sicer prav nič in sedaj je celo vlada prepovedala orjuncem izlete na Triglav, a vendar se je pri pozivu na pohod vrh Triglava pokazala bojzljivost članov te or-

ganizacije. Ako si te dni, ko je šlo za triglavski pohod, vprašal kakega najbolj kričavega in širokoustnega orjunca: »Pojdeš na Triglav«, se ti je odrezal: »Kaj jaz, saj nisem pri akcijski četi, ampak samo podporni član Orjune«. Ko je šlo za nevarnost, kjer bi se naj pokazalo orjunsko junaštvo, pa je vsak orjunc zatajil pripadnost k akcijski četi in se zatekel k podpornemu članstvu. Tako je fantiči orjunci, veliko groma, pa malo in pri vas nič dežja, ker ste si glede hrabrosti kot bratje iz juga sorodni z onimi, ki so baje onečastili vrh Triglava. Junaštvo na papirju in v alkoholiziranem stanju v gostilni in vrh Triglava, ko bi znalo prevrtati najnacionalistično telo kaj jeklenega, se pač razlikuje kot noč in dan.

Petindvajsetletnica gasilnega društva v St. Janžu na Dravskem polju. V nedeljo, dne 19. avgusta, je obhajalo naše gasilno društvo svojo petindvajsetletnico. — Vsled vojnih razmer je nekoliko zadržano, zdaj pa se je zopet vzdramilo in začelo živahneje delovati. Slovesnosti so se udeležili tudi sosedne požarne brambе, zlasti mnogoštevilno iz Hotinje vasi ter Podove. Kot nekaj spomenik na to obletnico si je društvo s pomočjo raznih dobrotnikov postavilo 12 metrov visok stolpič za sušenje cevi. Naj se društvo razvija in raste, da bode moglo svojo lepo nalogo častno izvršiti.

Novice iz St. Janža na Dravskem polju. Tri leta že smo imeli tukaj vsled hude suše zelo slabe letine. Ker letos dež bolj primaka, je upati boljše letine. — V nekaterih vaseh je začela razgrajati griza. Smrtnega slučajja še sicer ni bilo, kljub temu, da bolezen nastopa precej hudo. — Na praznik rojstva Marijinega dne 8. avgusta po večernicah priredi naša mladina krasno gledališko igro »Goslarica naše ljube Gospe« s petjem in tamburanjem. Na svidenje!

Hinavščina središkega Sokola. Središki Sokol je imel bolj začetkom tega mesca tombolo v Središču in je razposlal okrog po okolici to-le okrožnico: »P. n. Prosimo, da v sredo (na Veliko mašo) oznanite pri obeh mašah sledeče: Danes popoldan ob 2. uri se vrši v Središču ob Dravi velika javna ljudska tombola. Na isti ima vsak priložnost za mal denar dobiti dragocene dobitke. Po tomboli je prosta zabava in ples. Vabite se k obilni udeležbi. Odbor. Središče, 12. 8. 1923.« Sokoli se dobro zavedajo, da ne mara na deželi nikdo za nje, da bi tudi nikdo ne posestil njihovih prireditev, pa se skrivajo po svojih okrožnicah za hinavščino in skrbno zamolčijo, da bi bila to sokolska prireditev, ampak nekaj čisto nadstrankarskega in še pri službah božjih bi radi oznanjevali pod lažnjivo krinko svoje zabave. Kaj takega so zmožni samo učenci in sinovi dr. Žerjave, katerega dejanski program je bil vedno: hinavščina, laž in prevara! Pa tudi z lažjo, prevaro in hinavščino ne bo šlo, bratje Sokoli, ker vas glede krščanskega prepričanja, morale ter pameti zdravo priprosto ljudstvo davno pozna in se vas ogiblje ter boji kot kake kužne bolezni.

Arheološke najdbe na Murskem polju. Pri izkopavanju zemlje za nasip nove železnice Murska Sobota-Ormož so pri Veržaju delavci zadeli na mrliče in ostanke starega zidovja 90 cm do 1 m globoko v zemlji. Najdišče se nahaja na poljskih parcelah, imenovanih »Meka« in »pri križu«, ker stoji tam ob veliki cesti lesen križ. O najdbah je obvestil »Zgodovinsko društvo« g. Fr. Seršen, župan v Veržaju in društveni predsednik prof. dr. Kovačič si je prošli teden ogledal celo najdišče. Žalibog je obvestilo došlo nekoliko prepozno. Med tem so že končali izkopavanje zemlje in nasipanje kolodvorskega prostora. Najdene predmete so delavci deloma razbili, deloma raznosili na vse vetrove. Po dobroti gospoda inženirja Fugina, župana Seršena in poslovodje Slavka Vidmarja so se še rešili za muzej nekateri predmeti. Profesor Kovačič je za poskus dal kopati na nekaterih krajih. Iz ohranjenih predmetov in ostankov v zemlji se da dognati kot gotovo sledeče: 1. na torišču bodočega veržajskega kolodvora in v okolici so sledovi neke predrimske naselbine; 2. tu je stalo neko rimsko poslopje, ki je do temelja porušeno, uničil ga je požar; strešna in zidna opeka kaže rimski izvor; 3. na ruševinah je bilo staro slovensko groblje, dokaz temu so slepočnice — brončeni obročki, na koncu z zavojem v podobi črke S; 4. ker so se vmes našle tudi konjske kosti, so najbrž bili tu pokopani tudi padli vojaki v neki bitki, morda ob času Krucev. Žalibog so razbili v drobne kose vse lobanje in jih z drugimi kostmi raztepli po kolodvorskem prostoru (!). Nekoliko dalje od tega najdišča so našli delavci veliko žaro z mrljskim pepelom, žal, da so jo tudi razbili in zakopali neznano kam v železniško progo. V bližini prvega najdišča je njiva posestnika Cimermana z imenom »Gomila«. Nekoliko vzbočena tla dajo slutiti, da je tu res bila nekdanja velika gomila, ki so jo pa v davnih časih razkopali, ker je delala napotje na njivi. Pri poskusnem kopanju se je 1 m do 1 in pol našlo v zemlji debelo zidno kamenje brez vsakega reda. Zidno kamenje je vseskozi peščenec in lapor, ki so ga navozili semkaj najbrž iz Ljutomerskih gor, ker na Murskem polju ni takega kamenja. Tik ob nekdanjem rimskem poslopju gre velika cesta iz Medjimurja v Radgono. Ker je cesta šla čez kolodvorski prostor, so jo morali sedaj na tem mestu nekoliko preložiti. Podlaga stara ceste kaže na rimski zistem: v zemljo so napravili globoko zarezo in za podlago nasuli prodec in na tej podlagi napravili cestni nasip. Baš ob tej nekdanji rimski postojanki se odcepi od velike ceste občinska cesta v Banovce, ki po svoji nenavadni širokosti kaže istotako veliko starost, najbrž tudi iz rimske dobe. Glavno arheološko najdišče je pod nasipom za bodoči kolodvor. Sedanji in bodoči rodovi naj tedaj vedo, da bo veržajski kolodvor stal v pravem pomenu besede na grobovih treh kultur: predrimske, rimske in staroslovenske. Zistematično izkopavanje bi še marsi-

kaj zgodovinsko važnega spravila na dan, žal, da je to »Zgod. društvu« pri njegovih pičlih sredstvih obse danji draginji nemogoče. Opozoriti je pri tej priliki, da bo naš urad za čuvanje starinskih spomenikov moral bolj organizirati svoje delo in v slučaju javnih del dati stroga navodila poslujočemu osebju, naj pazi, da se v zemlji najdene starine ne bodo po vandalsko uničevale in predmeti raznašali na vse mogoče vetrove v veliko škodo historične znanosti. Te najdbe so tem večje važnosti, ker se je baš na Murskem polju doslej našlo malo rimskih in staroslovenskih starin. Najdišče zelo spominja na ono pri Središču, kjer je »Zgod. društvo« leta 1909 odkrilo celo rimsko vilo. To so dragoceni ostanki rimske provincijalne kulture. Ker se bodo kmalu kopali temelji za kolodvorsko poslopje, je priporočati, da se pri tem natančno pazi na morebitne daljne najdbe.

Obrtni instruktor Založnik, po poklicu odvetniški pisar kot državni nastavljenec vrši po Slov. štajerskem službo agitatorja za propadlo Kukovčovo demokratsko stranko. Svoj čas ga je »nastavil« dr. Kukovec za drž. uradnika, da je tako imel v svoji advokatski pisarni poceni solicatorja. Ko se toliko piše in govori o redukciji, priporočamo, da se Založnika reducira. Saj ta mož ne zna drugega, nego hujskati po deželi. Za obrtništvo še ni storil toliko dobrega, kolikor je za nohtom črnega. Namesto Založnika se naj nastavi pravega strokovnjaka.

Korupcija na celjskem magistratu. Demokrati so se za časa Kukovčevega ministrovanja tako navadili na korupcijo, da se je ta kuga razširila tudi na občinske urade. To vidimo posebno v Celju. Na tukajšnjem magistratu so na zahtevo advokata dr. Kalana imenovali za računskega svetnika 8. činovnega razreda nekega Kalana, ki je menda že okoli 60 let star in brez vsakih študij in brez prakse. Kalan je bil poprej trgovski pomočnik in niti pojma nima o resoru »računskega svetnika.« A bogati in ponosni demokratski prvak dr. Ernest Kalan je hotel svojemu očetu preskrbeti korito na račun celjskih davkoplačevalcev. Res skrben sin! Ernst zbira stotisočake in si je že nabral milijone — saj tako se hvalisa — a očeta obesi občini na vrat. Praktična sinova ljubezen!

Shodi v okraju Gornjigrad. Dne 15. avgusta sta se vršila dva dobro obiskana shoda KZ v Lučah in Solčavi, na katerih sta poročala poslanec Vlad. Pušenjak in M. Krajnc o političnem položaju in o novih zakonih. Po shodu so se volilci razgovarjali s poslanci glede planinskih pašnikov, agrarne reforme, prepotrebne zveze z Mežiško dolino, ureditvi šolskih razmer itd. Dne 19. avgusta so se vršili trije prav dobro obiskani shodi v Nazarju, Bočni in Kokarju, na katerih je pojasnil poslanec Vlad. Pušenjak politični položaj in opisal delo narodne skupščine. V Bočni se je po shodu vršila obširna debata o nadlogah splavarjev, katerim povzročajo oblasti v Srbiji vse mogoče neprijetnosti, o slabih pošt-nih razmerah v Zadrecki dolini, o tlaki (kuluku) o telefonski zvezi, o podpori za povodnji povzročeno škodo itd. Poslancem Jugoslovanskega kluba se je izrekla zaupnica s pozivom da vztrajajo v boju za ljudske pravice.

Dne 20. avgusta se je vršil okrajni shod v Rečici, katerega so se udeležili zaupniki iz mnogih župnij okr. Gornjigrad; poročilo je podal poslanec Vlad. Pušenjak. Razvila se je živahna debata o taktiki Jugoslovanskega kluba in so zaupniki soglasno odobrili dosedanjo taktiko kluba. Nato se je razpravljalo o raznih organizatoričnih, gospodarskih in drugih vprašanjih, kakor o rednih sejah krajevnih organizacij, kleščenju drevja, lovski postavi, vojnih posojilih, 20 odstot. odtegljajih ob priliki markiranja kron, flosarskih zadevah. Radičevi politiki, takse za koleselje, daca za vino, ravnanje z vojaki ob priliki odpusta iz vojaške službe itd. K sklepu se je na predlog g. župana M. Blekač, ki je vodil zborovanje, — soglasno izrekla zaupnica poslancem Jugoslovanskega kluba.

Protestni shod v Guštanju. Kmetska zveza Guštanj Tolstivrh je priredila v nedeljo, dne 19. t. m. v dvorani Fr. Lešnika protestni shod zoper kuluk, novi vojaški zakon in nezaslišano zvišanje davkov. Shoda so se poleg številnih somišljenikov SLS udeležili tudi socialisti, komunisti, narodni socialci in demokratarji, ki so pa samo poslušali. Poslanec Kugovnik je spretno pojasnjeval boje ter nerazumevanje zahtev in predlogov naših poslancev pri zvijačnih režimovcih. Zborovalci so se zgražali nad »paradno opozicijo«, ki jo markirajo demokratarji zoper navihane radikale; v resnici so pa demokratarji še bolj režimovski kot radikali. To se je pokazalo pri sklepanju in sprejetju vojnega zakona. Primerno je zavrnil poslanec bevskanje socialističnih kljukcev, ki pišejo in lažejo: Dr. Korošec je naredil vojni zakon, klerikalci so krivi novih davkov, dr. Korošec je kriv draginje. Lažnjivci, sram jih bilo! Toda Mežiška dolina še ima mnogo takega »blaga«, ki tem lažem veruje! Na predlog društvenega tajnika je bila z navdušenjem in soglasno sprejeta naslednja resolucija: Zborovalci, zbrani na protestnem shodu v Guštanju dne 19. avgusta 1923, odločno protestiramo proti uvedbi kuluka, zahtevamo znižanje vojaškega službenega roka, kratko: stojimo na zahtevah Jugoslov. kluba glede vojne in njegovo odvojeno mišljenje navdušeno odobramo; protestiramo proti krivični in nenečni razdelitvi novih davčnih bremen; naši poslanci naj ne odnehaajo, dokler se davčni zakon in davčna bremena ne zjednačijo po celi državi. Jugoslov. klub in njegovemu voditelju, ki je tako odločno nastopal za zahteve slovenskega ljudstva, izrekamo popolno zaupanje in jim kličemo: Vstrajajte v boju za gospodarsko osamosvojitvev in popolno avtonomijo ljubljene Slovenije! Shod je lepo uspel.

Smrt obče spoštovanega moža v Soštanju. Dne 19. avgusta je nepričakovano na srečni kapi preminul v trgovskih in lovskih krogih daleč na okoli dobro znani trgovec Adolf Orel. Rajnik je užival med meščani in kmeti splošno zaupanje in veliko ugleda, je bil več kakor 20 let član okrajnega zastopa, čigar sej se je redno in z velikim zanimanjem udeleževal. V mlajših letih strasten lovec, se je odlikoval kot izreden ljubitelj narave in poznavalec tičev, kakor tudi kot entomolog. Z njim je legel v grob res dober človek. Okrajni zastop. spoštuje njegove zasluge s tem, da pokloni mesto venca za uboge mesta Soštanj znesek 500 D.

Pobegli aeroplan so našli. Rumunska vlada je javila v Beograd, da so obmejne rumunske straže našle v Besarabiji, tik ruske meje aeroplan, ki je podoben onemu, s katerim je pobegnil z novosadskega letališča bivši ruski polkovnik Lojko. Naša vlada je poslala točen opis in številko. Letalo nam bo vrnjeno, če se izkaže, da je v resnici najdeno letalo isto, s katerim je pobegnil ruski polkovnik.

Redek slučaj konjske stekline. Vслед silne vročine preteklih dni so bili v celi državi silno pogosti slučajji pasje stekline, toda menda edini slučaj konjske stekline beležijo splitski časopisi: V Zrnovici je v след silne vročine stekel konj Ivana Reljica. Konj je v nastopu stekline napadel kmetskega sina Marina ter ga ugriznil v roko, na njegovo vpitje mu je prihitel na pomoč njegov brat Ciril, katerega je konj ugriznil v trebuh. Konj je ogrizel več ljudi, nakar so ga po težkem naporu obvladali. Privezan za drevo je besnel še več ur, dokler ni nazadnje v največjih mukah poginil. Obgrizene ljudi je poslal zdravnik v Pasteur-ov zavod v Zagreb.

Jugoslovanske narodne pesmi je pravkar izdal v lastnem založništvu g. Oskar Dev. Pesmi, 30 po številu, so četrto, oziroma peteroglasno prirejene, deloma za mešani zbor 10, deloma za moški zbor 20. Zajete so iz Goriške, Hrvaške, Koroške, Kranjske, Srbije in Stajerske. Zbirko zaključuje narodni »Gozdnič je že zelen« in »Vigred se povrne«, ki so po inicijativi g. Deva že več let pojele kot žalostinki-nagrobniči in kot taki sta se po vsej Sloveniji udomajili. Sosebno zanimive so maloznane pesmi iz Belokrajine in iz Bojančev, stari srbski naselbini pri Crnomlju. Pesmi so po večini harmonizirane v poljudnem slogu in zato bodo sebojno zborom na deželi dobrodošle. Narode se pri sodnem svetniku Oskar Dev-u v Mariboru. Cena 22 din., po pošti 23 din. Razpečavale se bodo tudi v obrtni in industrijski razstavi v Mariboru. Prodajajo se tudi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Ali je to potrebno? Naši trgovci običajno naročajo svoje blago v sosednjih državah v mnenju, da ga tam dobijo ceneje. To pa ni res! Avstrija nam nudi blago, ki je po večini češkega izvora ter na ta način opravlja službo posrednika med našo in češko trgovino. To posredovanje je pa nepotrebno, ker si naši trgovci lahko blago dobavijo sami direktno, v след češar dosežejo tudi ugodnejše cene. Najugodnejša prilika za to se nudi ob priliki VI. praškega vzorčnega vele-sejma, ki se vrši od 2. do 9. septembra t. l.

Šolske počitnice za ljudske šole.

Pri seji višjega šolskega sveta v Ljubljani dne 9. avgusta se je sklenilo na predlog višjega šolskega nadzornika in bivšega učitelja Gabrška: 1. da ostane dosedanja naredba glede velikih počitnic, da bodo torej velike počitnice v novem šolskem letu zopet meseca julija in avgusta, četudi je vsa Stajerska proti temu protestirala; 2. vloženi ugovori se predložijo višji oblasti; 3. meseca septembra in oktobra se bodo dovoljevale učencem olajšave glede šolskega obiska, ako bodo doma pri delu potrebni. — Oglejmi si zdaj ta sklep natančneje. Počitnice na ljudskih šolah ostanejo torej meseca avgusta in septembra in zakaj? Samo za to, ker hoče višji šolski svet izenačiti šolske počitnice po vsej Sloveniji, vseeno ali je ljudem prav ali ne. Gospod Gabršek je zagovarjal svoj predlog tako-le: Na Dolenjskem so iste razmere kakor na Stajerskem; če so na Dolenjskem zadovoljni s počitnicami meseca julija in avgusta, zakaj to za Stajersko ne bi bilo prav? Omenil je tudi naše ugovore zoper osovraženo naredbo, češ: Zoper to naredbo so poslali Stajerci celo kopico ugovorov. Se norčeval se je visoki gospod iz naših protestov in predlagal, da se naj ne upoštevajo, ampak predložijo višji inštanci. To so torej pravice stajerskega ljudstva; vse želje, vse prošnje, vsi ugovori ne zaležejo ničesar, ker se gospodu Gabršku tako ne ljubi, ali ker se visoki gospodje sramujejo, pred narodom preklicati svojo naredbo in se ponižati pred ljudsko voljo. Morda se bo morala prej ali slej še božja zemlja ukloniti gospodom v višjem šolskem svetu in po celi Sloveniji ustvariti isto obnebe, iste sadeže in sadove, iste potrebe in zahteve. Toda nobena sila ne sega do nebes. Upajmo, da bo tudi gospodu Gabršku in tovarišem v višjem šolskem svetu lepega dne odklenkalo za vedno in takrat bo ljudstvo prišlo do svojih pravic. Zelo malo umevanje vzgojnih načel pa kaže 3. sklep, da bodo namreč v začetku šolskega leta dovoljevali oprostitev. Gospodje, kdaj bo potem prav za prav pričetek šolskega leta, ali septembra, ko pride v šolo prvi del otrok, ali novembra, ko bodo prišli oproščenci? Otroci izgubijo na ta način dva meseca šolskega pouka, učitelj pa bo imel neprijetne naloge, isto stvarino v istem šolskem letu učiti dvakrat. Boljšim učencem bo že presedalo ponavljanje temeljnih naukov, ginevalo jim bo veselje do šol, oproščenci pa bodo vedno nekaki učenci druge vrste, prihajali bodo pozneje v šolo in pobirali ostanke, ki so ostali drugim. Vse to pa bo zasluga višjega šolskega sveta, ki si je s tem sam dal izpričevalo na kako nizki stopnji stoji »višja« vzgojna izobrazba nekaterih njegovih udov.

Iz Ptuja.

Centralistična politika nemških poslancev. Pred volitvami je divjal Nemec Spruschina iz Ptuja s svojim avtomobilom po vaseh okrog ter stlal na ceste letake nemške stranke. Tam so obljubovali, da bodo delali na to, da se uvede pametna carinska in davčna politika. Kaj pa delajo nemški poslanci v Beogradu? S srbskimi radikali so se združili, ki delajo, kakor ne samo mi, ampak tudi Angleži, Amerikanci, Francozi, Čehi pravijo, zelo nespametno carinsko in davčno politiko. Mi Slovenci smo imeli že tako prevelike davke, mnogo večje ko Srbi, a zdaj so zemljiški davek za petkrat povišali. In kdo je glasoval za to povišanje davka? To so bili nemški poslanci. Mi silno veliko izdajemo vsako leto (do 6000 milijonov) za vojaštvo, ki ga imamo preveč. Ti izdatki bi se morali zmanjšati. In kdo je glasoval s Srbi za novi grozni vojaški zakon, za previsoke oficirske plače in še za poseben davek za vojaške potrebe? To so zopet bili nemški poslanci, tudi Schauer (stajerski nemški poslanec). Ali je to čista pametna davčna politika, katero ste obljubili uvesti? Za vas je mogoče to »pametna« politika, ker vam je gotovo očka Pašič dal lepo plačo ne od svojega, ampak od ljudskega davčnega urada za to, da podpirate srbski centralizem in pomagte nalagati krivične davke slov. ljudstvu. Ali se tako, gospod Spruschina dela za uspešen gospodarski razvoj naše domovine, kakor se bere v vašem letaku? Vsi gospodarski krogi (tudi industrija in trgovina) trdijo, da centralizem gospodarski razvoj ovira in da bo spravil našo domovino v gospodarsko pogubo, nemški poslanci pa velesrbski centralizem podpirajo. Le pripeljite se še kaj semkaj, vam bomo pokazali, kot je pot v Beograd, ki vam je bolj pri srcu, kakor slovensko ljudstvo, od katerega živite. Da pa bomo enkrat imeli mir in svoje pravice, da nas ne bota Srb in Nemec zatirala, se hočemo bojevati za postavodajno avtonomijo, ki je naša edina rešitev.

Vozniki, zavirajte skrbno! Velika nesreča se je zgodila prejšnji teden pri Sv. Urbanu blizu Ptuja. Štiri vozniki so vozili opeko čez svetniški breg k Sv. Antonu. Pred klancem pri Lipah je prvi voznik vestno zavrl svoj voz, druga dva pa sta bolj lena, ostala sta na vozu in četrti voznik jima je zaviral kolesa. Žal se je pri tem zamudil predolgo, tako, da so njegovi konji prišli na klanec. Voz je začel leteti po klancu navzdol in je prevrnil oba prednja voza. Voznika sta prišla pod opeko in sta se težko poškodovala; prvi voz je srečno odšel.

Solnčarica jih je zadela. Poročilo od Sv. Urbana pri Ptuj. Veselo delo na travnikih je letos motila neusmiljena smrt. Dva delavca, enega moža in eno žensko, je zadela na travnikih solnčna kap ali solnčarica. Ženska je omedlela dopoldne ob 11. uri, zvečer je bila sprevidena, drugo jutro pa je ob 5. uri bila že mrtva. Mož je zopet okrevljal.

Iz Maribora.

Pretepači v obrtni razstavi. Razstavni odbor je žal zaposlil v svojem podjetju več brezposelnih orjunskih divjakov. Poleg tega je organizirala Orjuna stalen obisk svojih članov v izložbi. Ti fantiči so že dvakrat insegnirali pretep in razgrajanje na veseljenem prostoru. Silna reklama!

Velika reklama za obisk obrtne izložbe. Obiskovalci mariborske razstave nam poročajo, da pri glavnem vходу kontrolira obiskovalce mladi orjunac s orjunskim znakom. Fantič fiksira ljudi, koji se mu zdijo »sumljivi«. Vprašamo slavni odbor razstave, ali je to za obisk razstave od strani našega ljudstva, ko jo je 99 odstot. proti orjuncem, vablljivo, ako taki mladiči izzivajo že pri vrodu s orjunskimi znaki.

Dunajski Nemec si je ogledal obrtno izložbo. Ko si je vse ogledal, se je vsedel na veseljenem prostoru in si naročil okrepčilo. Z njim so bili trije Mariborčani. Dunajčan je bil dobre volje. Govorili so seveda nemški. Čez malo časa pristopita dva orjuna in zahtevata, da mora Dunajčan nehati z nemščino ali pa se odstraniti. Dunajčan — pameten mož — vstane, plača in pravi: Tudi na Dunaju imamo razstave in sicer malo večje kot je mariborska. A pri nas sme Kitajec, ki obišče razstavo, govoriti v kitajskem, Japonec v japonskem, Slovec v slovenskem jeziku, a vi Mariborčani pa tuje obiskovalce odganjate z vašo nestrpnostjo. Z Bogom! In šel je.

Na naslov poštne uprave. Neki odlični gost, ki je prišel v Maribor, da si ogleda industrijsko obrtno izložbo nam pošilja sledeči dopis: Kot inozemec se mudim ob tej priliki v Mariboru. Kot trgovec sem tudi zašel v telefonsko govorilnico, a glej začudenje, kakšno preseenečenje. Mesto, da bi bilo, kot je navada v javnih uradih, vse v najlepši snagi in redu, vidim stenice, ki se sprehajajo okoli linice, po mizi, kjer sedi službujoči uradnik ter celo po stenah v prostorih za stranke. Veliko sveta sem že prehodil, a kaj takega v javnem uradu se mi še ni pripetilo! Odločno apeliramo na merodajno oblast, da blagovoli vendar za čas izložbe držati javne prostore v primernem redu in snagi, kar zahteva naš lastni interes uprave. Pričakujemo, da se bo v tej neobhodno potrebni stvari vse potrebno ukrenilo.

Kdo in kaj je to? Nedavno smo čitali po listih, da je bil na Bledu sprejet tudi bivši poslanik Vošnjak in da je nekaj poročal kralju, sedaj pa vprašujemo, kdo je g. eks-poslanika poslal, koga on zastopa, kaj ve in more on pomočati in kaj še ostane na njegovi osebi razven vseh »eksov« ali vseh naslovov iz tega, kar je bilo in prošlo v njegovi politični kakor oblastniški ku-

rijeri. Odgovori izpadejo sicer na: nič, nihče, nikogar, mogoče je pa le, da bi sedaj ta gospod rad prevzel Maribor kot severno postojanko mesto dr. Kukovca pod svojo patronanco.

Denarnica s 34 tisoč kronami je izginila. Gospod I. Velkar, oskrbnik pri Scherbaumu in hišni posestnik v Tomanovi ulici, je kupil na praznik, dne 15. t. m. pri medicarji Gertu v Gospodski ulici nekaj medice za svoje otroke. Medico je plačal in nato odšel iz trgovine. Med potjo je zapazil na Glavnem trgu, da nima glavne denarnice, katero je pozabil pri Gertu. Sel je nazaj h Gertu, denarnice ni bilo nikjer, a tudi prodajalka je izjavila, da je gospa ni nič opozorila na kako denarnico, ker je gospa postregla Velkarju. V času, ko je plačal gospod Velkar medico, je bila v lokalu neka neznan kmetica, ki se gotovo spominja Velkarja in jej je gotovo znano, da je pozabil denarnico v trgovini. G. duhovnike opozarjamo, naj razglasijo in naj se javi ona kmetica, ki bi lahko nastopila kot glavna priča in g. Velkar bi dobil nazaj 34 tisoč kron, ki sedaj niso mačkine solze.

Udeleženci katoliškega shoda iz Maribora imajo danes zvečer ob 20. uri v Lekarniški ulici 6 sestanek, kjer dobe zadnja navodila glede potovanja, prehrane, prenočišč in dr. Pridite vsi!

Izobraževalno društvo privatnih nastavlencev v Mariboru priredi dne 8. septembra veliko jesensko veselico. Čisti dobiček je namenjen za zgraditev lastnega doma. Vsa društva in korporacije se naprošajo, da ta dan ne prirede nikakih veselice.

Zobozdravnik dr. Stamol, se je etabliral v Vetrinjski ulici 8-1, ordinira od 9. do 12. ure in 15. do 18. ure.

Zobozdravnik dr. F. Kartin, Maribor, Slovenska ul. št. 9, zopet ordinira od 28 avgusta naprej.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

39

Točno ob enih —!

Sedaj je bilo par minut pred enajstimi, zadnji valček so plesali, Andrej Foulkes in lepa Margareta Blakeney sta ga vodila.

Par minut pred enajstimi —! Kazalci dragocene rokoko-ure v slogu Ludovika XV. tam v kotu so hiteli naprej, naprej —, z vrtoglavo brzino. Še dve uri in njena in Armandova usoda bo zapečateni. V dveh urah se bo morala odločiti, ali naj obdrži zase skrivnost, za katero je zvedela na tako prekanjeni načn, in naj prepuusti brata njegovi krvavi usodi, — ali pa naj premišljeno izda moža, ki je tvegaj življenje za bližnjega, ki je bil plemenit, srčen, ki ni slutil ničesar —. Strašna izbira —!

Toda šlo je za Armanda! Tudi Armand je bil plemenit, srčen, tudi Armand ni slutil ničesar! — In Armand jo je ljubil, bi bil radevolje zaupal življenje v njene roke! Možnost se ji je nudila, da ga reši —. Pa se je obotavljala —.

O — strašno je bilo! Armandov dobri, ljubi obraz se ji je zdela da jo gleda očitačoče: »Lahko bi me bila rešila, Marjetica, —« se ji je zdela da govori, »pa si izbrala življenje tujca, človeka, ki ga ne poznaš, ki ga nisi nikdar videla, — njega si rešila, mene, svojega brata, pa si poslala pod nož guillotine —!«

Take nasprotujoče si misli so se ji podile po glavi, ko se je z ljubkim smehljajem na licu zibala na Andrejevih rokah po mehkem ritmu valčka. Opazila je dobro, da Andrej prav nič hudega ne slutí. Izvrstno je igrala svojo vlogo, bolje nego kedaj poprej na odru pariškega gledališča, in igrati jo je morala, saj je igrala za življenje ljubljene brata.

Ni več dražila Andreja zaradi »ljubavnega pisemca«, pod njenim solničnim smehljajem se je raztopila tudi zadnja njegova nemirna misel, ni opazil, kako je do skrajnosti razburjena in s kolikim naporom vzdržuje gostobesedni, vsakdanji pogovor.

Valček je bil pri kraju. Prosila je Andreja, naj jo sprejmi v sosedno sobo.

»Obljubila sem princu, da grem z njim k večerji«, je dejala. — »Pa preden se ločiva, mi povejte, ali mi odpustite —?«

»Odpustim —?«

»Da! Priznajte, prestrašila sem vas. — Torej —? Da? — Dobro! Sedaj pa vas povabim za prihodnjo sredo na vrtno zabavo v Richmond!«

»Bojim se, da ne bom mogel priti«, se je izgovarjal. »Utegne se zgoditi, da moram jutri iz Londona.«

Zagomazelo ji je po hrbtu. Jutri —?

»Jaz bi ne šla, če bi bila na vašem mestu!« je povedala resnobno. Ko pa je opazila nenadni nemirni izraz v njegovih očeh, je koj popravila nepremišljene besede in pridjala veselo: »Zato veste, — ker — ker bi vas silno potrebovali pri veselici! Posebno mladi svet bo težko shajal brez vas —.«

V sosedni dvorani je že čakal princ waleški.

(Da je prihodnjič.)

Da bomo rejeni in zdravi, sezimo po hrani pravi. Kupujte za to »Pekatek«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Domače je le domače, so dejale nekdanje naše gospodinje in zahtevale povsod le domače testenine »Pekatek«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

MODISTINJA

LJUDMILA LORGER
MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 37

se priporoča cenjenim damam za napravo klobukov vseh vrst. — Velika zaloga klobukov in vsakovrstnega materiala po najnižjih cenah.

Postrežba točna!

Gasilska župa žalska s sedežem v Zalu opozarja vsa v JGZ včlanjena pr. gasilna društva Slovenije, da je še mogoče dobiti 1600 m molleskin-platna za delovne kroje po približno 29.50 din. meter, kakoršnega so doslej že nakupila razna društva nad 6000 m. Novega snulka letos ne bo več! Kdaj zopet, še ni znano! Blago je izborne kakovosti. Cena primerno nizka. Pobriganite se pravočasno! Župno predsedstvo. 491

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje

Somišljeniki, širite naše liste!

„Svetla“

d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gosposka ul. 20.

Telefon št. 133

Tovarniška zaloga polnogumijastih obrobov, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cev, izdelov in vsakovrstnega auto-materiala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obrobov.

Velika zaloga elektro-materiala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

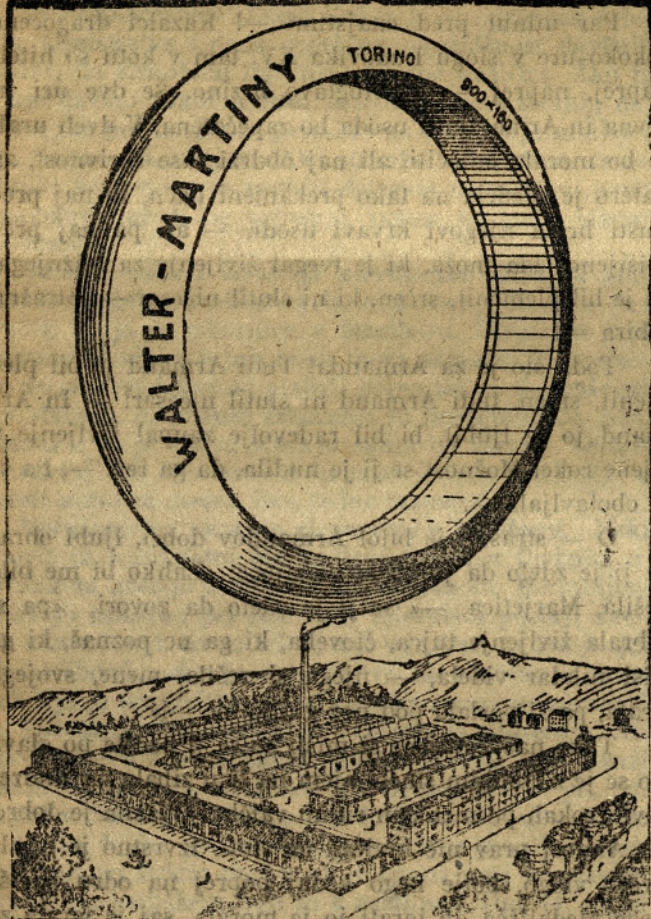
Dunajska c. 20.

Mestni trg 25

ZAGREB

BEOGRAD

Solidna in točna postrežba! — Cene brez konkurence!

Krajevne zastopnike

v vseh krajih Štajerske, Koroške in Prekmurja proti visoki proviziji sprejema francoska zavarovalna družba **L'UNION.**

Ponudbe na: Glavno zastopstvo francoske zavarovalne družbe L Union za Štajersko, Koroško in Prekmurje — »Korotan« trgovina s prometnimi in gospodarskimi potrebščinami, d. z. o. z., Maribor, Gregorčičeva ulica 1.

Proti odplačevanju na obroke

dobite pri nas obleke in čevlje po meri ter manufakturno blago, klubuke in druge gospodarske potrebščine za ženske, gospode in otroke.

»KOROTAN«, trgovina s prometnimi in gospodarskimi potrebščinami, družba z o. z.

Pojasnila in naročila v naši pisarni, Gregorčičeva ul. 1.

Pozor!

Gospodinje, gostilničarji, hotelirji in trgovci! Prinesite staro železo, svinec itd., staro steklo, stari papiri itd. k lesnemu trgovcu Johanu, Gregorčičeva ulica 1, kjer dobite za to drva, premog in oglje. 492

Lovci!

V Vašem lastnem interesu je, ako potrebujete municijo, da obiščete

trgovino z železnino

Anton Brenčič v Ptuiju.

ker se dobi vse vrste municije, kakor lovske potrebščine sploh, po zelo ugodnih cenah. 475 3—1

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z. n. z.

obreštuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti,

po 6%

in stalnejše vloge po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pocblášeni prodajalec srečk državne razredne loterije.

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga

MASTEK & KARNIČNIK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16

Nizke cene! Solidna postrežba. — Poštni nameščenci na obroke!